

עבודת השם

פירוש "פקודי"

צעירותי הייתי בן ישיבה והייתי עני גדול וכאשר בא חמי ובחר בי להיות חתנו אמר לי תדע שאני לא עשיר גדול ובכל זאת אני נותן לך להיות סמוך על שולחני במשך חמש שנים, בתנאי שתמשיך לעסוק בתורה, לזכות לשלמות בעבודת השם יתברך. וכך הייתי יושב בבית חמי על התורה ועל העבודה, וכאשר נפטרו חמי וחמותי והלכנו לבית עולמם והיינו מטופלים בילדים, אמרתי לאשתי שאני מוכרח לחפש לי פרנסה, והיה לי בסך הכול שלוש מאות שקלי כסף. לקחתי את הסכום הזה ונסעתי ליריד, וביריד היו הרבה אנשים זה קונה וזה מוכר.

ופתאום ראיתי והנה אישה אחת צועקת ובוכה במר נפשה, ושאלתי ממנה מדוע היא בוכה וצועקת? ותספר לי שהיא אלמנה ויש לה בת ארוסה והחתן לא מסכים עוד להמתין לה, באמרו שכבר שלוש שנים שהוא ממתין, והוא טובע או כניסה לחופה, או ביטול האירוסין. היה דרוש לה שלוש מאות שקל כסף למלאות התנאים, ואין מי שירחם עליהם. תכף אני הוצאתי את כספי ונתתי לה ולא נשאר לי אפילו פרוטה אחת לא בשביל אוכל ולא בשביל שאר צרכים, אבל אני לא דאגתי לזה, והנה פתאום בא איש אחד ממולי והיה מסתכל בי ושאלני האם אתה פלוני בן פלוני מעיר פלונית? אמרתי לו כן. אמר לי האם אינך מכיר אותי? אמרתי לו לא. אמר לי אינך עליו השלום היה ידיד שלי והוא היה צדיק גדול, ואם אתה מסכים בוא אלי לחנות, ואני אתן לך מרגליות שתמכור ותרוויח.

הלכתי עמו לחנותו והוא נתן לי מרגליות אחת ומכרתי אותה וחזרתי אליו ולקחתי ממנו עוד ומכרתי, באותו יום הרווחתי שלוש מאות שקל כסף, והלכתי למלון שמח, וביום השני המשכתי בעבודתי זו, והצלחתי, וכן ביום השלישי, וביום הרביעי לחנותי ביריד היה יום שישי לשבת קודש, אמר לי בעל החנות שיום זה הוא יום היריד הגדול, ולכן יעץ לי לקחת ממנו מזוודה מלאה מרגליות ושאני אמכור אותם וביום ראשון אביא לו את הכסף, מפני שביום שישי הוא סוגר את החנות בצהריים לכבוד שבת. לקחתי את המזוודה המלאה ומכרתי באותו יום שישי את כל מה שהיה בתוכה והרווחתי הרבה מאוד ובאתי למלון שש ושמה, וביום ראשון לקחתי את הכסף להולך לבעל החנות, והנה כמה שחיפשתי את החנות לא מצאתיה ושאלתי הרבה אנשים עליו ועל חנותו וכולם ענו לי שמעולם לא היה שם חנות מרגליות ואינם מכירים אדם בשם זה שאמרתי להם כלל, ואז לקחתי את כל הכסף, ומאותו יום ואילך אני עשיר גדול ואז ידעתי שזה היה מעשה נס על ידי אליהו הנביא וזכרונו לברכה.

"אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת, אֲשֶׁר פָּקַד עֲלַי מֹשֶׁה:" (פקודי להיבא) הצדקה שהיא אחת משלוש עמודים של העולם, אמרו חכמינו וזכרונו לברכה, שנח בעבור שלא עשה צדקה עם הבריות כמו שעשה אברהם, בא בגלגול יוסף הצדיק ומשה רבנו עליו השלום. וכתב הרב ליקוטי פרדס, שאותו כוח שיש לתפילה יש גם לצדקה, שהיא מצילת את האדם ממותה, והגזרות רעות. שנאמר "ציון במשפט וצדקה תיפודה" ועוד נאמר בתפילה, "ברוך אתה השם מלך אוהב צדקה ומשפט". וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה ומגיעה עד כיסא הכבוד, שנאמר והאל הקדוש נקדש בצדקה.

וכן מצינו בזמנו של הגאון רבנו יוסף שאול אב בית דין בלבוב, וגיסו ר' מרדכי זאב, שפעם הלכו לאסוף כסף בשביל פדיון שבוים. והנה באמצע הדרך פגשו באדם אחד שאמר להם שסמוך לעיר לבוב יש כפר פלוני ושם נמצא צדיק גדול ששמו כך וכך והוא נדיב גדול, ויעץ לחכמים ללכת אליו תחילה. ויעשו כדבריו וילכו למקום שהורה להם, והאדם הזה קבלם בסבר פנים יפות, ואחר שישבו אמר להם: דעו לכם שאם באתם בשביל נדבה, דעו שאני לא אתן לכם אלא עד שתאכלו עמי יחד בצהריים, וכן היה, וכאשר גמרו לאכול קודם ברכת המזון דברו יחד בדברי תורה מעינא דפדיון שבוים, ובתוך דבורים אמרו לו גם כן שהעיקר בפדיון שבוים הוא להציל את ילדי ישראל משמד, כגון מבתי ספר של החופשים או מהנצרים, דוגמת ערב רב בזמננו, שאלה כולם עושים טובות לישראל לילדים בני עניים, וכל ידי זה עוקרים אותם משני עולמות רחמנא ליצלן, וזה עיקר פדיון שבוים. אמר להם בעל הבית, מאחר שאתם כל כך מעריכים את מצות פדיון שבוים ומצות הצדקה הרשו לי ואספר לכם עובדא בדידי. אמרו לו בכבוד ספר... ויאמר אני בימי

17:27	כניסת השבת
18:27	צאת השבת
17:49	שקיעה
19:02	ר. תם
5:54	הנץ

הפטרות: "ויצאש הירוס"

ועתה אני אומר לכם רבותי שאינכם צריכים ללכת לשום מקום, כי כמה שנחוץ לכם עבור פדיון שביים אני נותן לכם, וכן היה. ובצאתם אמר לו רבי יוסף שאול שלא זכה לכל העושר הזה אלא בשביל שיש לו אמונה וצדקה. גם ברור המבול אילו היה להם מצות הצדקה היו ניצולים ממות, וראיה מנה, וגם נח בא בגלגול יוסף הצדיק ועשה צדקה עם כל העולם כדי לתקן מה שלא תיקן מקודם. ידוע שהצדקה נקראת זריעה כמו שנאמר זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד לפי קושי החסד כך תהיה קצירת השכר בעולם הבא שנאמר לפום צערא אגרה. (מאהבת חיים)

"אלה פקודי המשכן משכן העדת, אשר פקד על-פי משה:"
(פקודי-לחיי) אם עשית חבילות של עבדות וכו' עשה כנגדן חבילות של מצוות כי צריך האדם לתקן החטא בדוגמא. והנה ישראל חטאו בעגל ואמרו "אלה אלוהינו" (לב, ד) לזה באה "אלה פקודי" זאת בבחינת הזכות לכפרת עוון זה ותמצא כי אמרו העדות. שעדות היא להם שנתכפר עוון העגל. (אור החיים, מדרש רבה).

כלומר באו אלה לכפר על אלה אלוהינו ישראל. כמו שנתנו כסף וזהב לחטא העגל בנחישות באותה נחישות יתנו כסף וזהב לבנות את משכן העדות וכך יוצא שבאו אלה לכפר על אלה.

בחטא העגל בנינו מזבח לה' והעלו עליו עולות, נתנו זהבם וכסףם וכל חמדתם לה', פרקו נזמיהם והביאו עדים והכריזו "אלה אלוהינו ישראל" (שמות לב, יד). וכאן באה כפרתם באותה מילה שבה השתמשו "אלה פקודי" לכפרה.

ביטוי נוסף למידה כנגד מידה מצאנו אצל משה. חז"ל אמרו: במידה שאדם מודד מודדין לו (פוסה יג). ומי לנו גדול משה שאמר לקורח ועדתו "רב לכם בני לוי... אל תפן אל מנחתם" (במדבר טו, ז) ובישרוהו גם כן ב"רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", כאשר משה התחנן וביקש מהקב"ה להיכנס לארץ השיב לו הקב"ה באותה מטבע לשון שבה השתמש הוא כנגד קורח להזכירו על מה שאמר הוא "רב לכם בני לוי".

סיפור בהמשכים "פגישה ברכבת" חלק א.

יוסף היה היהודי היחיד בכפר הקטן ברוסיה. את פרנסתו הפיק מפונדק שבו מכר יין-שרף ודברי מתיקה. תושבי המקום אהבו לפקוד את המקום בגלל השירות הטוב, וגם משום שבעליו היה ידוע ביושרו ובהגינותו. אולם היה מי שלא היה יכול לשאת את הצלחתו של היהודי – כומר הכפר. שנה עזה בערה בו ליהודי. השכם והערב זמם מזימות לפגוע בו. תחילה פתח פונדק מתחרה. בימי ראשון, כאשר התושבים מילאו את הכנסייה, היה נואם על ההכרח שהגויים יקנו זה אצל זה ולא ייתנו את מיטב כספם ליהודים. "ראו את היהודי הזה, איך הוא מתעשר על חשבונכם", היה משמיע באוזני מאמיניו. אולם לאכזבתו הרבה התושבים הדרו את רגליהם מהפונדק החדש והוסיפו למלא את פונדקו של היהודי. הם העריכו את יושרו ואדיבותו של היהודי, ואהבו לבלות בפונדק החביב עליהם. כשראה זאת הכומר, ניסה דרך אחרת. הוא פנה אל היהודי בשפת חלקות ואמר: "הבה נעשה עסק. או שאשלם לך ותסגור את הפונדק שלך, או להפך, שלם אתה לי, ואסגור את הפונדק שלי". היהודי לא נענה להצעתו. הוא טען כי זו פרנסתו היחידה, ואילו הכומר מתפרנס יפה מהכנסות הכנסייה, נוסף על השדות והמטעים שברשותו. עברו כמה ימים ושוב בא הכומר אל הפונדק של היהודי. "החלטתי להשלים איתך", אמר. "אסגור את הפונדק שלי ולא אתחרה בך עוד. עכשיו, רגל ה'שלוש', הבא-נא בקבוק יין-שרף ונרים כוסית". היהודי הניח בקבוק מלא על השולחן, והכומר קרא לאנשים שסביבו והזמין אותם לשתות על חשבון בעל-הבית. חיש-מהר התקבצו אל השולחן כמה כפריים, ובתוך כך החליף הכומר את בקבוק המשקה שהניח היהודי בבקבוק דומה שהביא עמו. בבקבוק הזה היה רעל קטלני. הוא מזג לכוסיות הנוכחים וקרא בקול: 'לחיים'... הראשון שלגם מהכוס החל מיד להשתעל ולהתפתל ובתוך כמה דקות נפח את נשמתו. מהומה קמה בפונדק. הכומר החל לצעוק: "היהודי רצה להרעיל אותנו!". ביתחיים באה המשטרה והיהודי נלקח לחקירה. הוא טען כי הוא חף מפשע, אך הראיות היו נגדו. בסיום החקירה הודיעו לו כי יוגש נגדו כתב אישום חמור. שבור ורצוצ מהצרה הגדולה שנפלה עליו החליט יוסף לנסוע לעיירה ליובאוויטש, לשאול בעצת הרבי מהר"ש (רבי שמואל) מליובאוויטש. בבואו אל חצר הרבי פנה אל הגבאי וביקש להכניסו מיד, כי מדובר בפיקוח-נפש. הגבאי שאל את הרבי והרבי השיב: "איך שום דחיפות בענייניו של היהודי. שימתין לתורו". בבוקר היום השלישי לבואו אל הרבי שלח הרבי לקרוא ליוסף בדחיפות...

פנית ההלכות ע"פ ילקוט יוסף כרך ה.

"דין כותב בשבת" (סימן שנה)

ח. ספר שכתוב על חודי הדפים שלו אותיות באשורית, וכאשר פותחים את הספר ומפרידים את דפיו, אין האותיות ניכרות, וכאשר סוגרים את הספר חוזרות האותיות וניכרות, יש אומרים שאסור לפתוח אותו בשבת, מפני שהאותיות נחלקות, ויש בזה משום איסור מוחק, וכן אסור לסגור בשבת, שעל ידי סגירתו חוזרות האותיות לשלמותן והוי כותב. ויש חולקים ומתירים לפתוח ולסגור אותו, משום דהוי כדלת שנפתחת ונסגרת בשבת, ואין בה משום בנין וסתירה. וכן עיקר דלינא, שאין בזה לא משום כותב ולא משום מוחק. ומכל מקום לכתחילה אין לרשום או להחתיים איזו חותמת על חודי הדפים, כדי לחוש לפוסקים המחמירים בזה. (ילקו"י שם עמ' קל)

ט. כבר ביארנו לעיל, שבמקום צורך מותר להשתמש בשבת במד-חום העשוי כרצועת סרט, ואם יש לחולה חום, נראות אותיות, וכשמסירים אותו מעל מצח החולה, האותיות נעלמות כלעומת שבאו, ואין בזה לא משום כותב ולא משום מוחק. (ילקוט יוסף שבת כרך ה עמוד קלא)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאווגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asef@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"

המשך יבוא!